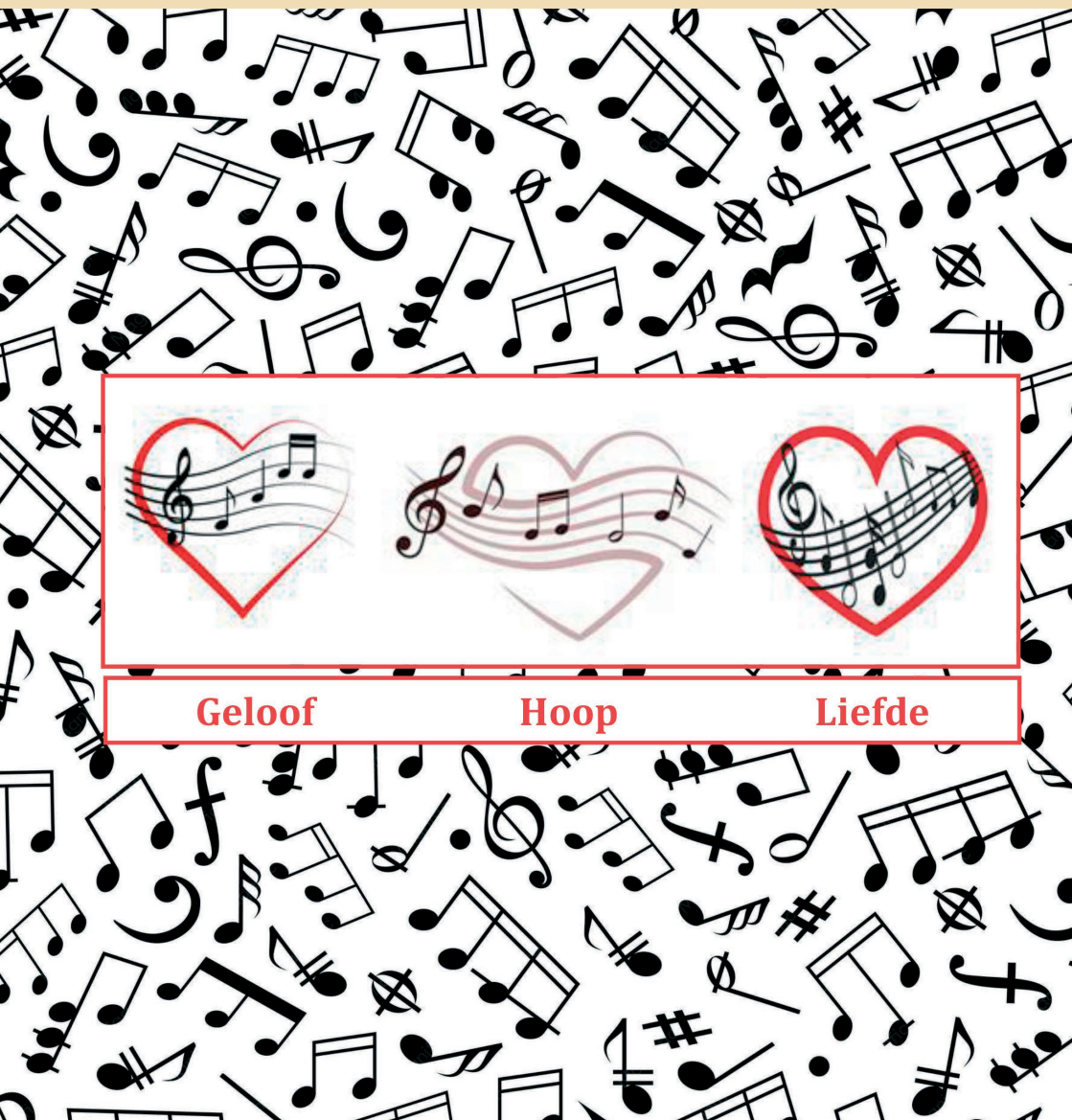

KOORGEL EIDE

Uitgave van de Sint-Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond

nummer 47 | september 2026

Geloof

Hoop

Liefde

INHOUDSOPGAVE:

Prelude	1
Van het secretariaat.....	2
Canticum.online	3
Verslag Dag van de kerkmuziek 202	4
Voordracht Jos Bielen	6
Liturgie als Totaalkunstwerk.....	8
Van Purcell tot Finkers	10
Jaarverslag 2025	13
Afscheid Schola Cantorum Achel	16
Bachcantates Heythuysen.....	18
In Memoriam Louis Krekelberg	19
Gezangen 16 ^e zondag door het jaar A.....	22
SOL Samenwerkende Orgelvrienden.....	28
Practicum orgelonderhoud	30
Studiemorgen gregoriaans.....	32

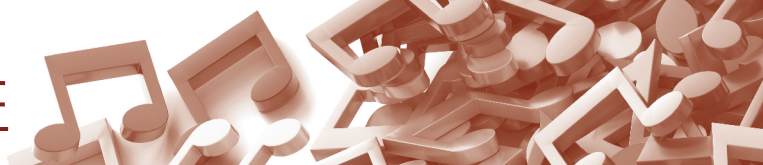
REDACTIE:

Deken E. Smeets
Marian Verstappen (secr.)

E-mail:
koorgeleide@gmail.com

Postadres:
Postbus 470, 6040 AL Roermond

PRELUDE

Vorige editie van dit blad hebben we stilgestaan bij de hoop, dat de hoop van het Heilig Jaar 2025 zou overslaan in moed, in 2026. Ik kan niet zeggen dat het hopeloos of moedeloos is wat we doen. We zien de kerk getalsmatig kleiner worden, maar tegelijk ook een vergroening. Misschien niet overal, en waar we het wel gebeurt, gaat het ook niet om bussen vol, maar het zijn toch tekenen en signalen die je kunt zien en mag duiden: we trekken niet aan een dood paard, maar maken deel uit van een vitale kerk.

Ik denk dat we ook mogen zeggen dat de kwantiteit weliswaar tanende is, maar de kwaliteit groeit. Dat gaat niet over wie of wat beter zou zijn dan wie of wat dan ook, maar wel dat degenen die de weg naar de kerk vinden echt op zoek zijn naar houvast en vitaliteit, om hun geloof te voeden en te vieren. En dan moeten we er als kerk zijn en staan! In de gehele zorg voor de eredienst, zoals de Dag van de Kerkmuziek in Breda dat aan alle kanten onderstreepte. U kunt het verderop lezen.

Het geldt bijzonder ook voor de koren: we verklanken de vreugde van het evangelie, dat ons ook oproept tot bekering en verdieping en dat een boodschap van hoop meegeeft iedere keer als we het horen en toelaten in ons leven. En vanuit die hoop, verbonden met geloof en liefde, vanuit die samenvatting van het evangelie, mogen we de moed opbrengen te geloven en te vieren (te zingen, niet te vergeten!), overtuigd en overtuigend, geloofwaardig!

deken Ed Smeets

Het volgende nummer van Koorgeleide verschijnt eind maart 2027. Kopij kunt u inleveren vóór **10 februari** bij: **koorgeleide@gmail.com** of SGV in het Bisdom Roermond, t.a.v. Koorgeleide, Postbus 470, 6040 AL Roermond.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen in te korten.

Onderscheidingen voor koor- en zangersjubilea kunnen **minimaal 2 maanden van te voren** digitaal worden aangevraagd. Het aanvraagformulier kunt u invullen via de website van de Sint-Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond of via: **onderscheidingen@sgv-roermond.nl**

Een actueel adressenbestand is zowel voor u als voor ons van groot belang.

Mocht de adressering van het koorsecretariaat niet (meer) juist zijn, gelieve dit dan z.s.m. te melden aan: **secretaris@sgv-roermond.nl**.

VAN HET SECRETARIAAT

Nieuwe bestuursleden stellen zich voor:

Ik ben Rik van den Aakster, 29 jaar oud en woonachtig in Sittard. In mijn dagelijkse leven ben ik werkzaam als financieel administratief medewerker bij administratiekantoor Office Helden in Maastricht en ben ik actief als vrijwilliger in de parochie Heilig Hart van Jezus in de Sittardse wijk Overhoven. Daarnaast ben ik ook actief als penningmeester van Stichting Leif en Leid Overhoven, Carnavalsvereniging de Narre, Stichting Overhoven luidt de Noodklok en Vereniging Aut Prinse Euverhaove.

Eind 2025 werd ik gevraagd om penningmeester te worden van Sint Gregoriusvereniging in het Bisdom Roermond en zag dat als een mooie en interessante uitdaging. Daarom heb ik toen besloten om deze taak op me te nemen en zal ik met veel enthousiasme inzetten voor deze vereniging.

Mijn naam is Chris Wouters en ik kom uit Reijmerstok. In het dagelijks leven werk ik bij de provincie Limburg. Daarnaast ben ik in de weekenden actief als organist in verschillende kerken in Zuid-Limburg. Vanuit mijn liefde voor liturgie en orgelmuziek wil ik mij graag inzetten voor de kerkmuziek in Limburg.

Als lid van de Algemene Vergadering wil ik met een frisse blik kijken naar hoe we de kerkmuziek en liturgie binnen de katholieke parochies kunnen ondersteunen en stimuleren. Daarbij wil ik mensen verbinden, ruimte bieden voor nieuwe ideeën en mij in het bijzonder inzetten om jongeren enthousiast te maken voor kerkmuziek en liturgie.

Luc Jakobs (1965) was 32 jaar docent Muziektheorie en Gehoor/Solfège aan het Maastrichts Conservatorium. Sinds 1994 is hij dirigent van het Kerkelijk Gemengd Zangkoor en de Gregoriaanse Schola van de H. Nicolaaskerk te Heythuysen. Tevens is hij voorzitter en muzikaal leider van Stichting Bach Cantates Heythuysen, waarmee hij elk kwartaal een cantate van Bach uitvoert, een uniek project voor Limburg.

Van 1992 tot 2014 was Luc dirigent van Kamerkoor Couleur Vocale, waarmee hij 3 cd's opnam. Luc componeert en arrangeert koormuziek en is tevens actief als toetsenist in twee bands. Overigens doet hij regelmatig studiowerk, neemt hij deel aan diverse muzikale projecten en verzorgt hij presentaties over muziek.

CANTICUM

U was gewend midden in Koorgeleide een aantal pagina's do-ut-des te vinden: muziek, speciaal geschreven en gedeeld voor en door Koorgeleide.

Zo is er eigenlijk veel muziek in omloop, waarvan we soms het bestaan niet weten, noch waar het vinden zou kunnen zijn. Daartoe hebben de drie 'Gregoriusverenigingen' van de zuidelijke bisdommen 'Canticum.online' in het leven geroepen.

Allerhande (nieuw) liturgisch zangmateriaal is er te vinden. Neem er eens een kijkje op!

Deze site vervangt wat ons betreft de do-ut-des-pagina's. Online is het hele archief te vinden.

WWW.CANTICUM.ONLINE

DAG VAN DE KERKMUZIEK IN BREDA

Voor de tweede keer organiseerden de gezamenlijke 'Gregoriusverenigingen' van de drie zuidelijke bisdommen (Breda, Den Bosch en Roermond) een Dag van de Kerkmuziek. Dit maal vond de dag plaats op vrijdag 12 juni in de Michaëlkerk te Breda. De dag mocht rekenen op een zestigtal deelnemers: kerkzangers, maar veelal dirigenten en organisten. Het motto van de dag was 'Wie zingt er? Iedereen... als altijd!'.

Hoofdspreker was de priester-musicus Jos Bielen uit de abdij Averbode. Het dagmotto was het thema van zijn voordracht, die hij met veel humor en overtuiging bracht. Hij pleitte voor drie acties. Ten eerste dat we 'Heilige huisjes zouden slopen'. Niet zelden wordt het muzikaal beleid in een parochie bepaald door één persoon of koor. Als dat slecht op de hoogte is of onwetend, heb je als parochie een probleem. Of als de verantwoordelijke eenkennig is in zijn of haar opvattingen.

Vervolgens pleitte Bielen voor 'Geef mensen inzicht'. Waarom zingen we wat en waar? Wat is de link tussen lied en dag of moment in de viering? Dat is meer dan lekker zingen of een onderbuik-aanvoelen. En het derde aspect: 'Durf te veranderen!' Musicam Sacram droomt van een 'degelijke vorming van alle betrokkenen' in de liturgie. Paus Franciscus herhaalde die wens nog niet zo lang geleden. Vaak zijn priesters en diakens het slechts in staat kerkmuzikaal beleid in de parochie op te tuigen. Maar ook een 'permanente nascholing'

van dirigenten/organisten en koorzangers zou welkom zijn. Waarom wel een Bijbelavond, maar geen liturgische scholing? Laat het koor mee veranderen met het parochielandschap: dat vraagt flexibiliteit, maar dat mag dan ook gevraagd worden. Ook het koor staat ten dienste van de verkondiging en zal ertoe bij moeten dragen God bij mensen en mensen bij God te brengen. Waar dat (nog) niet gebeurt: durf te veranderen.

Na de voordracht van Bielen volgden er in groepen drie workshops. Ruud Huijbrechts en Frans Bullens stonden stil bij de 'drie graden van zang' uit Musicam Sacram. De 1ste graad behelst de muzikale dialoog tussen God en volk, midden priester en volk (oraties en acclamaties). De 2e graad behelst het ordinarium (vaste gezangen) en pas daarna de 3e graad (de wisselende gezangen). Meestal komen we dit heel anders tegen in de parochies, waar de koren vaak centraal staan of waar een lied aan het begin, tussen de lezingen en na de communie het belangrijkste lijken.

Deken Ed Smeets bracht de net in het leven geroepen website **Canticum.online** onder de aandacht, een nieuwe website van de drie 'Gregoriusverenigingen' uit de zuidelijke bisdommen om (nieuw) liturgisch zangmateriaal op te delen. Ook de uitgave Hymnarium bij het Getijdengebed (Nationale Raad voor Liturgie) werd belicht. Tevens hield Smeets een voordracht over 'Liturgie als totaalkunstwerk'. Juist omdat velen bij kerk en liturgie zijn betrokken, moet het belangrijkste (we zijn een openbaringsgodsdienst!) in beeld blijven én verkondigd worden.

Wat is belangrijker: de draaideur of de poort naar de hemel; de geweldig oude ambo of het vandaar gelezen Woord; is de kerk om te verhuren (brengt geld in het laadje) of gewijde ruimte; 'kijk hoe mooi ik gekleed ben' of liturgische kleding; een gezellige stem of een juiste (en begrepen) voordracht van de lezingen/voorbeden; voor koren een mooi concertstuk of gezang vanuit een oprecht hart tot God? En dat gehele 'totaalkunstwerk' ten dien-

ste van God telt uiteraard vele uitdagingen voor alle betrokkenen. Smeets putte rijkelijk voorbeelden uit het vele vormingswerk in en door het Bisdom Roermond.

Bij de workshop 'Liturgische animatie: wie vuurt het volk aan?' poneerden Jochem van Velthoven en Han Akkermans de stelling: "Allen die een liturgische rol hebben staan in dienst van een biddende en zingende gemeenschap en bepalen ook het spirituele gehalte van de liturgie". Uiteraard hebben alle aanwezige gelovigen een liturgische rol, maar hóe uit zich dat?

Met het afsluitende vespers (met Jos Bielen, Ed Smeets en Frans Bullens, orgel) op de feestdag van het H. Hart van Jezus (12 juni) is wel bewezen, dat ook dit soort getijdenvieringen met samenzang op een goede deelname zou moeten kunnen rekenen in een parochie.

Het was inspirerende en informatieve dag, die voor herhaling vatbaar is. Afspraak over twee jaar in Roermond.

Jos Bielen dirigeert de deelnemers bij het Avondgebed als afsluiting van de Kerkmuziekdag.

IEDEREEN... ZOALS ALTIID

Voordracht Jos Bielen Dag van de Kerkmuziek juni 2026 Breda

Iedereen... zoals altijd. Achter deze drie woorden gaat een geweldige wereld schuil. Dit zou het antwoord kunnen zijn op de vaak gestelde vraag "Wie zingt er bij jullie de mis?" Dit zou trouwens ook het ideale antwoord kunnen zijn. De zang in de liturgie is een taal die bedoeld is om door iedereen gesproken en gezongen te worden, niet enkel door een aantal mensen die zich daartoe apart gezet hebben.

Betekent dit dat een koor geen rol meer te spelen heeft? Hoegenaamd niet. Koren leveren heel mooie bijdrages aan de liturgie, in samenwerking met de andere actoren:

voorganger, cantor, gemeenschap, begeleider... Maar af en toe is er gewoon geen koor, af en toe is de muzikale rijkdom schaars of niet aanwezig... en wat dan? "Hilversum 3 bestond nog niet... maar ieder had zijn eigen stem" zong Herman van Veen. Inderdaad... wat kunnen we met een gemeenschap zingen als

er geen muzikaal talent is om ons op weg te helpen?

Dit is uiteraard een uiterste, maar jammer genoeg soms wel de realiteit. Door over de uitersten na te denken komen we trouwens wel ergens in het midden terecht. Dat midden kan dan een liturgie zijn waarin er

gezongen dialoog is tussen de voorganger en de gemeenschap, zelfs zonder begeleiding. In datzelfde midden zit de liturgie waarbij een cantor en een organist de gemeenschap meenemen in het zingen.

In het nadenken hierover zijn er twee andere woorden die we naar voor moeten schuiven: ideaal en realiteit en de weg van het een naar het ander. Want er is een weg van het ideaal naar de realiteit... die is er jammer genoeg maar al te vaak en die gaat vaak heel stijl bergaf bij gebrek aan medewerkers en/of inzicht. Er is echter ook de weg van de realiteit naar het ideaal, wetende dat we het nooit volledig gaan kunnen bereiken, maar 'blijven staan' is ook geen optie.

REALITEIT

Wat de realiteit is, weten we. We staan allemaal in de concrete kerkmuzikale praktijk en geloof me: die realiteit is helemaal niet kwaad. Wat de realiteit soms wat star maakt,

is de 'eeuwigdurende herhaling': we zingen en spelen een bepaald repertoire op een bepaalde manier, we doen dat al jaren zo en daar veranderen we niet veel aan. Ik ken in Vlaanderen parochies waar men 20 jaar geleden wel de vernieuwde editie van het liedboek Zingt Jubilate gekocht heeft, maar waar men nog steeds de liederen zingt die ook in het oude boek stonden... enige verschil: men zingt uit een ander boek, maar het blijft dezelfde muzikale invulling van de liturgie. Het 'sicut erat in principio et nunc et semper et in saecula saeculorum' neemt men daar nogal letterlijk.

Heeft men daar dan 100% ongelijk? Neen, eigenlijk niet, want het hebben van een gekend basisrepertoire is heel belangrijk om te komen tot het ideaalbeeld waarover ik u straks zal spreken. Langs de andere kant is het wel gevaarlijk, want vaak steunt dit dan op enkele mensen die de muzikale praktijk dragen... en als die wegvallen, zakt alles in mekaar.

LITURGIE ALS TOTAALKUNSTWERK

Voordracht Ed Smeets Dag van de Kerkmuziek Breda 2026. Impulsen, bedenkingen, aanmoedigingen, beledigingen, teleurstellingen, verwensingen... maar vooral uitdagingen!

We hebben nu eenmaal een openbarings-godsdienst... het initiatief ligt bij God, onze actie is reactie. Is het licht van de openbaring te zien in onze wijze van vieren? We vieren de Blijde Boodschap: dat zijn twee woorden: een Boodschap en 'blij'; zijn we blij en worden mensen blij van onze vieringen? Is de heilsgeschiedenis ons aan te zien? Burn-out of veel hoop en leven? Religie is de wereld op weg naar God; christendom is God op weg naar ons... God komt ons tegemoet!

Wat vertellen we over de kerk? In Venray: de middeleeuwse ambo kan draaien en de kroon op de doopvont kun je met één vinger omhoog duwen; vertellen we ook dat vanaf de ambo God Woord tot klinken komt en de doopvont de poort tot leven is? De beelden van de heiligen: kunsthistorisch, maar horen we ook hun boodschap?

Kerkverhuur? Want het moet geld opleveren...

Zorg voor de kerken:

Poetsploeg: het mag best blinken, het moet schoon zijn...

Bloemen: 'Oh, wat een bloemen!' of 'Wat komt het altaar er mooi uit?'

Kaarsen: 'Oh, wat een kaarsen!' of 'Markante plaatsen geaccentueerd?'

Is de priester of het altaar dan wel de gaven nog te zien?

Prominentste van allemaal: de koster... sleutelrol.

Streng beleid: een schone dwaal enkel voor Kerstmis en Pasen!

Kaarsen recht of scheef?

Het altaar als workmate van de pastoor dan wel secretaire van de administratie?

Een gastheer of gastvrouw aan de deur of 'kijk maar'?

Een boekje aangereikt of 'zie maar'? Vriendelijk een plaats gewezen of 'zoek maar uit'? Stalen gezicht of allerhartelijkst? 'Waar gaat u naar toe? Er is koffie!'

Liturgische kleding: ieder zijn stijl, maar lompe zakken of waardig?

Staat alles op tijd klaar of te elfder ure nog gauw even...? Wat ook de rest van de week had gekund...

De bloemen water geven: op zondag vijf minuten tevoren of elders in de week?

Dienstbaar of 'Seh doch mal wie schön ich bin'?

Lector: Gods stem of wartaal? 'Schwere Wörter' voorbereid of de hele tekst? Is het hem of haar eigen of leest hij of zij het af? 'Zo spreekt de Heer' aan het einde: zou 't...?

De organist: Liturgisch orgelspel in dienst van het mysterie of veel geweld en kabaal? Dwars door het klokgelui heen? Registreren tot aan de bel of elders in de week? Verschil tussen een naspel op Paasdag en een voorspel op een uitvaart?

Een organist die niet knielt...?

Tot hoe lang voor de Mis repeteert het koor?

'Zingen we vandaag leuke liedjes?'

Mag het ook eens een keer stil zijn?

Zou God er zich ook welkom weten?

Verstaat de voorganger de ars celebrandi? Kan zijn eigen preek hem boeien?

Kerkgangers uit gewoonte of uit volle overtuiging?

Is elke vernieuwing een verbetering?

Houdingen in de liturgie? Staan als grondhouding van verrijzenisgeloof!

Tillen we elkaar op? Zelfs een aller-krakemikkigst koor kan dat met oprechte zang!

Doen we de dingen 'nog' of met volle overgave?

Het spanningsveld tussen de boendwang van de poetsploeg en de schoenen met zuignappen van de koster...

'Vergadering' vóór de Mis of alleen tijdens de consecratie niet? En zelfs dan nog...

Kunnen kerkgangers het gevoel krijgen dat we het menen...? Overtuigde christenen zijn? Authentiek? Altijd al missionair geweest? En nog!

Is het 'sursum corda'? Vieren we zo dat ons hart open gaat voor de Heer? Is ons vieren een oprecht 'Habemus ad Dominum'!

VAN PURCELL TOT FINKERS

Woordje bij 'Van Purcell tot Finkers' door Oratoriumvereniging Sittard-Geleen op zaterdag 16 mei in de grote kerk te Sittard

U zult denken: een kerk, bijna zondag, een pastoor... oeioei, hier gaat gepreekt worden. Is ook. Maar ik hecht eraan te onderstrepen dat de voorzitter van de Oratoriumvereniging me gevraagd heeft om een woord te wijden aan Herman Finkers zijn passie voor gregoriaans.

Om Finkers zelf te citeren: 'Je kunt zeggen van de katholieke kerk wat je wil, maar de muziek is goed!' Hijzelf zegt te leven met en van kerkmuziek. De Sint Jorismis die vanavond ten gehore gebracht wordt, is een schrijfsel voor zijn eigen huwelijksmis op 15 juni 1990, in de Sint Joriskerk (van daar de naam) in Almelo.

Het is een mengeling van muzikale stijlen, een reis de eeuwen door, zoals ook het programma van vanavond opgebouwd is: van vroege meerstemmigheid tot vleugjes

hedendaagse top 40. Maar met een absolute voorliefde voor gregoriaans. En die passie voor gregoriaans delen Finkers, uw voorzitter en ikzelf vanuit de Sint Gregoriusvereniging in het Bisdom Roermond. Vandaar de vraag om ter ere van Herman Finkers iets te zeggen over gregoriaans. Gregoriaans is gezongen woord - niet zomaar een woord, maar het woord Gods uit de Heilige Schrift, met name uit het boek van de psalmen, waarin zowat alle hoeken en kieren van het leven bezongen worden. Een zangbundel - dat psalmboek -

met 150 liederen, die afwisselend en soms zelfs binnen één lied blijdschap en droefheid, liefde en haat, hoop en wanhoop, vreugde en verdriet, omhelzen en afstoten, liefde en verwensing (tja, hoort erbij!) verklanken.

Wereldliteratuur, die psalmen, niet alleen duizenden jaren oud - 3000 jaar oud en toch niet van gisteren - maar ook omdat ze weliswaar ontsproten zijn aan Israëls geschiedenis, maar tegelijk heel wat oeroude elementen uit andere culturen absorberen. Alle grote culturen uit de Oudheid kunnen zich in de teksten en beelden herkennen: Egypte, Babylonië en Assyrië.

Het eigene aan de psalmen is dat ze uiteindelijk vasthouden aan het geloof dat God het leven draagt. En dat is een gave - wij mogen leven in en onder Gods hand - en anderzijds een opgave: want wie zijn wij dan dat we die geborgenheid niet zouden delen en elkaar niet tot zegen zouden zijn? Van psalmen zingen komt geen oorlog; als wel, dan doe je iets niet goed!

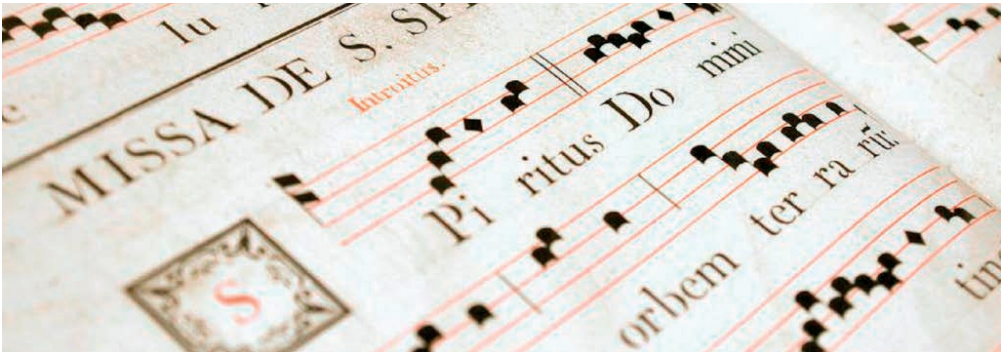
Via oeroude talen zijn die psalmen langs Hebreeuws en Aramees, Grieks en Latijn ons - nu - overgeleverd. Gregoriaans is omwille van het mysterieken karakter in het Latijn blijven steken. Een dode taal die juist in de muziek tot leven wordt gewekt. Krachtig: 'Requiem aeternam' en 'In paradisum' hoeft je bij een uitvaart voor niemand te vertalen, maar spreken voor zich. Finkers zegt: 'Je hoeft het niet te zingen, het zingt zichzelf al. Het hangt in de lucht - zeker in een ambiance en in een architectuur als deze prachtige kerken waar het gregoriaans thuis is - en het zoemt in de tijd. Je hoeft

maar aan te sluiten,' zegt Finkers. En daar raakt hij ook de muzikale snaar van het gregoriaans. Eigenlijk is het gregoriaans niets anders dan het op verhoogde toon voordragen van de tekst, van de psalm. Of van samenstellingen uit psalmteksten zoals dat geldt voor de vaste delen van een Mis zoals die ook dadelijk in de Sint Jorismis klinken: kyrie eleison, gloria in excelsis deo, sanctus sanctus sanctus en agnus dei.

Voordragen op verhoogde toon. Ik heb alle waardering voor onze koning, maar zijn moeder sprak mooier. Die had het aan zich om als ze iets zei dat inderdaad gedistingeerd - voornaam, deftig, beschaafd en verfijnd - op plechtige en verhoogde toon neer te zetten...

U kent in het Nederlands allemaal de psalm 'De Heer is mijn herder, ik kom niets te kort. Hij brengt mij aan water en laat mij veilig weiden; hij zalft met olie mijn hoofd en vult mijn beker tot aan de rand...'. Het gregoriaans doet eigenlijk niets meer dan het plechtig uitzeggen/zingen van de tekst op verhoogde toon en natuurlijk ritme: 'Dominus pascit me et nihil mihi deerit'.

Als je dat goed doet, zou je dat uren kunnen volhouden, zonder dat het ergens vermoeit. Dat kan alleen maar als je het zingt op een rustige, doch gedragen adem, en als je de klank aan de fantastische akoestiek van de ruimte prijsgeeft. Monniken zongen die psalmen vroeger in twee koorhelften, zoals de koorbanken in deze kerk dat nog laten zien. De ene helft ademde in, zong een dubbelvers uit, waarbij de andere helft het luisterend

in zich opnam en het daarna overnam. Je zingt elkaar die woorden van hoop toe. En je zingt het je ondertussen zelf in en uit. Monniken kunnen dat uren volhouden. Rust en goede ademsteun zijn daarbij wezenlijk.

Ik weet trouwens niet wat u betaalt aan uw abonnement voor de sportschool en de yoga, maar eigenlijk hebben die dat hele idee, die ademerust en dat mantra, van ons afgekeken! Ik zou als ik u was uw peerdure sportschool opzeggen, gewoon die luttele kerkbijdrage gaan betalen, op zondag komen meezingen hier in de bank en mogelijk zelfs u bij een koor of oratorium aanmelden. U knapt er zelf van op en draagt een cultuur van millennia mee en uit! En ondertussen wijzen de gezangen u een veilige, gezegende en behouden weg door het leven!

Het gregoriaans lag aan de wortels van de hele westerse muziekontwikkeling. Vanuit die ene stem, ontwikkelt zich middels een paralleltoon erboven of eronder de hele meerstemmigheid, van Purcell tot Finkers, ondersteund door tal van instrumenten, zoals ook de huwelijksmis van Finkers dertig jaar lang iedere keer weer opnieuw is

uitgebreid en herschreven tot een volledige zetting voor koor en orkest. En zo heeft de Mis zich zelfs een vaste plaats verworven in de klassieke Top 400, tussen het Requiem van Verdi en Ave verum van Mozart.

Maar het is en blijft voor Finkers de tekst die het geheel draagt: dat gezongen woord, dat woord van God, dat het mysterie van het leven verklankt in tijdloos gezang, in gregoriaans, dat mede door toedoen van Finkers' Missa in mysterium - gezongen door de prachtige dames van Wishfull Singing - en niet minder ook door vele trouwe kerkkoren niet uitgestorven is, maar zelfs aan nieuwe belangstelling wint. 'Als ik gregoriaans zing', zegt Finkers, 'is het leven ineens weer even helemaal goed! Dan weet ik weer dat ik deel heb aan het mysterie, het geheim van het leven. Het is de liturgie van de kerk die mij dat mysterie steeds weer doet voelen. Er wordt overal genoeg geschreeuwd, liefst ongenueanceerd, maar ik, ik leef met gregoriaans'. Was getekend Herman Finkers. Dat wens ik ook u en mij vanavond maar eigenlijk iedere keer in deze of welke andere prachtige kerk dan ook van ganser harte toe!

Deken Ed Smeets

JAARVERSLAG 2025

van de Sint-Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond

1. Bestuur

De Algemene Vergadering werd in 2025 gevormd door de bisschoppelijk gedelegeerde voor liturgie en kerkmuziek, de H.E.H. drs. E. Smeets, dhr. Efrem Verleng, secretaris, dhr. J. Sijstermans, penningmeester, dhr. J.P. Steijvers, dhr. C. Tonnaer, dhr. A. Voesten en dhr. D. Jansen. De vergaderingen van zowel het bestuur als de Algemene Vergadering werden genotuleerd door mevr. M. Verstappen. Het bestuur werd in 2025 gevormd door voorzitter drs. E. Smeets, dhr. Efrem Verleng, secretaris en dhr. J. Sijstermans, penningmeester, en de heer A. Voesten, adviseur.

Tegen het einde van het jaar hebben de heren Ad Voesten en Jos Sijstermans aangegeven afscheid te nemen van de SGV-R. In het nieuwe jaar zal dhr. Rik van den Aakster het penningmeesterschap behartigen, terwijl de heren Chris Wouters en Luc Jacobs lid worden van de Algemene Vergadering.

2. Secretariaat en documentatiecentrum

Het secretariaat maakte voor de huisvesting dankbaar gebruik van de door het bisdom beschikbaar gestelde locatie in een van de bisdomgebouwen aan de Swalmerstraat 100 te Roermond. De werkzaamheden op het secretariaat worden, onder verantwoordelijkheid van het bestuur, verricht door vrijwillige medewerkers: de

heren J. Sijstermans en J. Steenbrink mevr. M. Verstappen. Financieel administrateur van de SGV is dhr. H. Renkens uit Elsloo, die veelal van thuis uit de administratie behartigt, i.s.m. het bestuur.

Dhr. Har Renkens heeft aangegeven na jaren van trouwe dienst voor 2026 zijn taken te willen overdragen. Dhr. Steenbrink en mevr. Verstappen stoppen na jarenlange trouwe dienst in oktober 2026.

In 2025 werden de volgende onderscheidingen verleend: 7 eretekenen in brons, 25 eretekenen in zilver, 32 eretekenen in goud, 2 eretekenen voor Bijzondere Verdiensten, 19 jaartalinsignes voor 50 jaar, 9 insignes voor 60 jaar en 12 erediploma's. Van de Sint-Tarciciusmedailles voor misdienaars en acolieten werden er in 2025 14 aangeboden.

Binnen het secretariaat is tevens het documentatiecentrum gevestigd. Het centrum beschikt over een schat aan vocale en instrumentale muziekliteratuur. Het aantal beschikbare stukken is door het overdragen van koorarchieven gestegen naar 15.000. Dhr. J. Steenbrink behartigt dit documentatiecentrum. Een inventarisatie van de collectie werd online geplaatst en geactualiseerd.

3. Financiën

In 2025 werd weer een beroep gedaan op de kerkbesturen, kloosters en congregaties voor deelname aan de actie Caeciliadrieklank ter ondersteuning van de activiteiten en werkzaamheden van de diocesane SGV. Het in stand houden van een ondersteunende organisatie voor de kerkmuziek (secretariaat, documentatiecentrum, communicatiemiddelen, studiedagen, cursuswerk) vraagt aanzienlijke financiële offers.

Een financiële bijdrage van parochies, kloosters en congregaties is daarvoor onontbeerlijk. De richtlijn voor de actie Caeciliadrieklank is een bijdrage van € 3,-- per koorzanger. In de opbrengsten is al jaren een sterk dalende lijn te zien vanwege het afnemend aantal koorzangers. Deze sterk dalende lijn zet zich onverminderd en versterkt voort gezien het wegvallen van heel wat koren alsook vanwege de federatievorming van parochies, waardoor de bijdragen aantoonbaar kleiner worden.

4. Relaties en communicatie

De voorzitter onderhield qualitate qua de contacten met het bisdom. Hij is ambtshalve ook verantwoordelijk voor de Dienst Liturgie en Kerkmuziek van het bisdom. Met de dienst Pers en Communicatie werd door het bestuur veelvuldig contact onderhouden. Van het digitale informatiebulletin van het bisdom 'Clavis' en de Nieuwsbrieven werd dankbaar gebruik gemaakt voor het publiceren van de SGV-activiteiten.

Op verzoek werd vanuit het secretariaat of het bestuur op kerkmuzikaal gebied ondersteuning verleend aan kerk- en

koorbesturen, koordirigenten, organisten en cantores. Met de Stichting Verbindend Netwerk Koorzang Limburg werd een hecht contact onderhouden. De voorzitter heeft zitting in het bestuur.

VNK-L werkt tegenwoordig samen met de Stichting Klankkleur. In 2025 verscheen het verenigingsblad Koorgeleide twee maal. De redactie bestond uit dhr. A. Voesten, hoofdredacteur, gedegeleerde E. Smeets, redacteur en mevr. M. Verstappen, redactiemedewerkster. Het blad kent een oplage van 1400. De SGV-Roermond meent middels het blad in een behoefte te voorzien. Gezien de sterk gestegen kosten is besloten het blad vanaf 2023 nog maar twee keer per jaar uit te brengen.

De website www.sgv-roermond.nl werd beheerd door de webmaster, aangestuurd door het bestuur. De digitale nieuwsbrief bevat de meest actuele informatie op het gebied van de kerkmuziek in Limburg alsook informatie over de koren en kerkmuzikale activiteiten. De nieuwsbrief die thans wordt verspreid aan 1450 abonnees, wordt inhoudelijk beheerd door de voorzitter.

De nieuwsbrief neemt veel informatie op en over van bevriende instellingen die navenante activiteiten organiseren. Sinds geruime tijd is er intensief contact en overleg met de zusterverenigingen in Breda en Den Bosch. Gezamenlijk werd de dag van de kerkmuziek georganiseerd in 2024. Elke twee jaar keert deze dag terug. Daarnaast wordt gewerkt aan een nieuwe website voor liturgische muziek (canticum.online), van en voor de eigen bisdommen.

5. Activiteiten

Koorkring Venray organiseerde voor het vijfde jaar op rij twee maal een serie van vijf bijeenkomsten stemvorming o.l.v. Vincent Kusters. Een groeiend aantal (30-tal) zangers nam deel. Op verzoek werden drie vormingsavonden voor lectoren aangeboden in Noord-Limburg, o.l.v. Ed Smeets. In Venray werd begin 2025 een cantorcurcus gehouden (3 deelnemers uit Venlo, Deurne en Schinnen). In het kader van het Heilig Jaar van de Hoop 2025 verzorgde Cyriel Tonnaer een voordracht over hoe de oudste muzikale bronnen van de liturgie (gregoriaans) het thema van de hoop bezingen.

Deze workshop vond plaats te Roermond op zaterdag 22 november. Om nieuwe mensen voor het orgel te interesseren en het instrument origineel onder de aandacht te brengen werd een Orgelnacht georganiseerd in de Grote Kerk te Venray op 10 januari 2025. Een zevental jonge organisten nam deel, alsook de Zangers van Sint Frans. Het logo van het H. Jaar 2025 werd vervaardigd in reversspeldjes die namens het bisdom te koop aangeboden werden. Er werden plusminus 14.000 speldjes verwerkt. De opbrengst werd verdeeld onder bisdom en SGV.

De Dienst Liturgie en kerkmuziek was betrokken bij de organisatie van de 2e landelijke misdienaarsdag te Oudenbosch op 13 september 2025. Vanuit Limburg werd een busreis geregeld. Op 4 oktober vond te Stein een orgelmiddag plaats met aandacht voor technisch onderhoud, mogelijkheden van orgelgebruik in de liturgie, begeleidingsboeken & orgelliteratuur, het

gebruik van registers. Er vonden twee vormingsbijeenkomsten voor acolieten en kosterst te Geleen in november 2025, met een mooie belangstelling.

6. Besluit

De SGV heeft er zich aan gegeven enkele beleidslijnen uit te zetten in een aangepast beleidsplan (zie hiervoor onze site), teneinde ook in 2026 en erna dienstbaar te kunnen zijn aan de liturgie van de kerk en veel mensen veel zang- dan wel luistervreugde te kunnen bezorgen.

Een bijzonder woord van dank aan de vrijwilligers, kerkmusici en koorzangers die in de parochie regelmatig en vaak belangeloos hun medewerking verlenen. Tevens is een welgemeend woord van dank op zijn plaats aan de medewerkers op het secretariaat die geheel vrijwillig en pro Deo hun werk verrichten en op wie nimmer tevergeefs een beroep werd gedaan.

AFSCHEID SCHOLA CANTORUM ACHEL

Op Pinkstermaandag 25 mei 2026. Uit de brief van de voorzitter.

De liefde voor het 'Gregoriaans' verbindt ons met elkaar. En zo ook is het liturgisch samenkomen een bijzondere vorm van gebed: wij bidden en zingen met anderen, vanuit de rijke traditie van de Kerk én pelgrimerend door het dagelijkse leven tot wij eens rust mogen vinden in Hem. Immers, alles op deze aarde is eindig! "Omnia tempus havent" staat geschreven in Prediker (3, 1-11): "Alle dingen onder de hemel hebben hun tijd... Maar alles wat God doet is goed op zijn tijd. En ofschoon Hij de mens inzicht gaf in de tijd, toch blijft het werk van God ondoorgrondelijk van het begin tot het einde."

Zoals je weet werd in 1968 in de Sint-Benedictus-abdij de Schola Cantorum Achel opgericht. Zij kreeg als nobele opdracht:

het gregoriaans, als de universele zang van de Liturgie te blijven koesteren, zich erin te blijven bekwamen en uit te dragen, zingend: "Ad maiorem Dei gloriam!" Plichtbewust deden wij dit, in al onze menselijkheid, met kracht en kwetsbaarheid, tot nu toe.

Tot nu toe, want het bestuur heeft, weliswaar met pijn in het hart, het besluit genomen om het Gregoriaans koor "Schola Cantorum Achel" te ontbinden. Het is met grote dankbaarheid dat we als Schola zolang een bijdrage hebben mogen en kunnen leveren aan de Gregoriaanse zang. Bovendien was de Schola een hechte vriendengroep die met grote inzet de zang verzorgde en in vele optredens op veel plaatsen het Gregoriaans uitdroeg.

Er zijn twee redenen die tot het besluit hebben geleid:

De Schola heeft haar opdracht gekregen van de Trappistenabdij Sint-Benedictus, de Achelse Kluis. De Schola is altijd nauw verbonden gebleven met de Kluis, zowel bij de repetities als in het opluisteren van eucharistievieringen. In een schrijven werd ons medegedeeld dat door het opheffen van de Achelse Kluis als zelfstandige abdij de opdracht eigenlijk als vervallen kan worden beschouwd. "Het is heel mooi dat jullie nog

verder zijn gegaan. Het toont dat zingen geen plicht is, maar uit liefde wordt gedaan, en dat het koor een zelfstandig geheel is geworden. Als dan toch het moment gekomen is om te eindigen, dan kan dat in grote dankbaarheid voor al die jaren Gregoriaanse zang.”

Bovendien: het aantal zangers neemt gestaag af door ziekte of leeftijd, terwijl er geen belangstelling is van nieuwe leden. Met de huidige bezetting is het moeilijk om de gezangen met voldoende kwaliteit uit te voeren.

Met grote dankbaarheid denken we aan de vele tientallen mannen-broeders, collega-zangers, die zich gedurende vele jaren hebben ingezet voor de Schola. Door hen was de Schola toonaangevend als Gregoriaans koor.

Jan Lempens, voorzitter

De Schola heeft altijd het gregoriaans verzorgd in Achel, maar ook op tal van plekken in Europa: Rome, Parijs, Praag, Straatsenburg, Solemes, Orval, Watou, Keulen en Aken. De zangers kwamen uit de verre regio. Beroemd was ook het Gregoriaanse Uur, elk jaar aan het begin van de advent. In de parochiekerk van Achel kwam het religieuze karakter van de Gregoriaanse gezangen volop tot zijn recht. Het eerste Gregoriaans Uur was in 1969. Het laatste (het 51ste) Gregoriaans Uur werd gepresenteerd in 2019.

Het koor stond onder leiding van de volgende dirigenten: pater Michael Stumpel, Tom van Lieshout, Bartel Follon, Bert Severens, Piet Slenders, Martin Bastiaans, Harrie Kuipers en Wim Truyen.

 Schola Cantorum Achel

BACH CANTATES IN HEYTHUYSEN

Op zondag 11 oktober a.s. wordt er weer een cantate van Johann Sebastian Bach uitgevoerd in de Nicolaaskerk te Heythuysen.

Stichting Bach Cantates Heythuysen werd in 2017 opgericht met het doel om elk kwartaal een cantate van Bach uit te voeren. Het koor bestaat uit ervaren amateurzangers uit de regio. De strijkers van Maaslands Kamerorkest Enigma vormen, aangevuld met organist en blazers, het orkest. Dirigent Luc Jakobs nodigt voor elke uitvoering enkele solisten uit. Het koor repeteert voor elke cantate drie keer en het orkest één keer. Op de middag van de uitvoering komen alle muzikanten bij elkaar en wordt de cantate als het ware 'in elkaar gezet'. Na de gezamenlijke repetitie wordt er samen gegeten en om 19:30 uur begint de uitvoering. Luc begint met een korte inleiding op de cantate en hij studeert met het publiek de melodie van het slotkoraal in. Als de cantate in zijn geheel is uitgevoerd wordt het slotkoraal herhaald, waarbij het publiek mag meezingen.

Zondag 11 oktober staat cantate BWV 113 Herr Jesu Christ, du höchstes Gut op het programma. Het belooft weer een bijzondere belevenis te worden. Kom gerust eens luisteren en eventueel het slotkoraal meezingen. Het is een heel aparte ervaring. Om iedereen in staat te stellen kennis te maken met deze pareltjes van Bach is de entree vrij. Natuurlijk stellen wij een vrije gave uwerzijds zeer op prijs.

Met regelmaat een cantate van Bach: Heythuysen is de enige plek in Limburg waar dit gebeurt, uniek! Zowel deelnemers als luisteraars genieten steeds weer van dit hartverwarmende project. U bent van harte welkom!

Meer info:

www.bach-cantates-heythuysen.nl

LOUIS KREKELBERG, EEN BEVLOGEN MUSICUS

Zondagmorgen 1 maart 2026 is op 97-jarige leeftijd Louis Krekelberg na een kort ziekbed overleden. Binnen de korenwereld was Louis vele jaren een bekend musicus, tevens was hij in het bisdom Roermond meer dan 25 jaar bestuurslid van de NSGV. In het begin van de zeventiger jaren bestond dat bestuur uit een hecht team dat werd gevormd door dr. Harrie Litjens, pater Florentius Hoogenboom, Guido Grond, Hans Besselink, Louis Krekelberg, Jacques Giesberts, Hub Wolfs en dr. Alfons Kurris. Als onderzoeker en publicist op het gebied van de gregoriaanse semiologie verzorgde Louis Krekelberg talrijke publicaties en transcripties in het Nederlandse Tijdschrift voor Gregoriaans, voor het Gregoriaans Platform en ook een uitgebreid artikel in het Duitse wetenschappelijk tijdschrift 'Beiträgen zur Gregorianik'.

De basis voor zijn muzikale ontwikkeling werd gelegd op de Lagere School in zijn geboorteplaats Maasbracht. In die tijd stond muzikale vorming daar op een hoog peil, zodoende kwam hij al vroeg in aanraking met volkslied, gregoriaans en meerstemmige muziek. Zijn liefde voor muziek kreeg nieuwe impulsen toen hij als student aan de Kweekschool van Roermond les kreeg van de muziekpedagoog Jos Lennards.

Vervolgens studeerde Louis schoolmuziek aan het Conservatorium van Maastricht en behaalde in 1962 de akte Schoolmu-

ziek B. In 1963 volgde hij Jos Lennards als muziek-docent op aan de Pedagogische Academie van Roermond. Voor zijn verdere muzikale ontwikkeling heeft Louis Krekelberg tal van cursussen in binnen- en buitenland gevolgd.

Daarnaast kreeg Louis Krekelberg steeds meer belangstelling voor het gregoriaans. Binnen dat kader kreeg hij in de bekende Benedictijnerabdij van Solesmes in Frankrijk privélessen van

Dom Gajard en volgde hij in de negentiger jaren een driejarige post HBO-cursus bij dr. Alfons Kurris. Door zelfstudie

drong hij diep door in de semiologie, de wetenschap die de muzikale betekenis van oude gregoriaanse handschriften onderzoekt.

Op 1 maart heeft de Schola Cantorum van het Ward-Instituut haar oudste vriend verloren, Louis Krekelberg, een vriend die vanaf het ontstaan in 1964 een zeer betrokken scholalid was en van 1979 tot 2008 een uitmuntend koorleider, die de schola op een zeer muzikale

manier geïnspireerd heeft en tot grote prestaties heeft aanzet.

Ofschoon Louis, net zoals zijn voorganger-dirigent Jos Lennards, doorkneed was in de traditionele uitvoeringspraktijk volgens Dom Mocquereau en Dom Gajard uit Solesmes, legde hij vanaf het begin van zijn dirigentschap andere accenten. Het meest opvallend was de aandacht die hij al in een vroeg stadium besteedde aan de semiologie, de wetenschap die de betekenis van de oude muzikale handschrifttekens tracht te achterhalen en daarmee een verantwoorde interpretatie van het gregoriaans probeert te bewerkstelligen.

Zonder de melodische lijn van de muziek uit het oog te verliezen wist Louis op een geleidelijke manier de schola zover te krijgen, dat zij inzicht kreeg in de complexe materie van notatie en opvatting van de oude handschriften. Langzaam maar zeker werd de traditionele kwadraatnotatie uit het Liber Usualis door hem ingeruild voor een weergave van de handschrifttekens, zoals zij in het huidige Graduale Triplex te vinden zijn.

Nadat Louis in 2008 als dirigent afscheid nam, bleef hij zich als adviseur nadrukkelijk en intensief met het wel en wee van de schola bezighouden. Dat was niet altijd gemakkelijk, zowel voor hem als voor de schola! Respect en vriendschap hebben in de relatie tussen Louis en de schola echter altijd de boventoon gevoerd.

Vriendschap werd door Louis altijd geëkoesterd, want vriendschap vormt - zoals hijzelf ooit zei - een prachtige basis om samen naar iets moois toe te werken en tot grote prestaties te komen op muzikaal gebied.

Op een indrukwekkende manier heeft Louis het werk en doel van zijn voorganger Jos Lennards voortgezet: het behouden en promoten van het gregoriaans, vooral door het te zingen op de plaats waar het van oudsher thuishoort, in de liturgie. Daarnaast vroeg Louis in tal van concerten en in oude liturgische spelen op een andere manier aandacht voor de schoonheid van het gregoriaans. Bij de uitvoering van een aantal concerten zocht hij samenwerking met andere koren en bekende organisten, zoals Albert de Klerk, Bernard Bartelink, Jan Raas en Kamiel D'Hooge.

Niet onvermeld mogen blijven de glorieuze concertreizen die de schola maakte naar het prestigieuze driejaarlijkse Internationale Festival van het Gregoriaans in het Belgische Watou. Als een van de 23 optredende schola's uit vele landen, zoals Korea, Duitsland, Litouwen, Brazilië, Frankrijk, Italië en Engeland bracht de Ward-schola onder de bezielende leiding van Louis een schitterende uitvoering van het Frans liturgisch drama 'Ordo ad Peregrinum' uit Beauvais.

De internationale pers besteedde uitvoerig aandacht aan deze uitvoering van het door Louis gereconstrueerde drama uit een 12e eeuwse handschrift. Dat Peregrinus-spel voerde de schola ook tijdens het Holland festival Oude Muziek in een bomvolle Pieterskerk te Utrecht uit. Het aandachtige en muisstille publiek genoot van de indrukwekkende voorstelling en gaf na afloop een minutenlang durend applaus. Veel heeft hij samengewerkt met het Franciscuskoor van Gerard Franck uit Venlo en met het Dietsch Vocaal Ensemble van Ed Kronenburg uit Eindhoven. Dat was typerend voor Louis, dat hij altijd op zoek was naar contact met andere koren en sleutelfiguren, een contact waaruit een langdurende samenwerking kon ontstaan. Heel bijzonder was de samenwerking tussen Louis en Johan Schoenmakers, de huisregisseur van de Ward-schola. Die samenwerking tussen Louis, Johan en de Schola ontstond in 1988 bij de voorbereiding van de uitvoering van het liturgisch drama *Ordo ad Peregrinum*, en vond haar bekroning in een concert in 2015 naar aanleiding van het promoveren van Johan op de liturgische gebruiken in de abdijkerk van Thorn in de 16e eeuw.

Door zijn actieve rol als dirigent en onderzoeker heeft Louis Krekelberg nationaal en internationaal een belangrijke bijdrage geleverd aan het instandhouden van het cultureel-religieuze erfgoed, het gregoriaans, als levende traditie.

Aan het jarenlang studeren van Louis in zijn 'ketéúrke' is door zijn overlijden een einde gekomen en heeft de Ward-schola haar vriend, die vele jaren in haar midden

was, uit handen moeten geven. Dat afscheid nemen deed de Schola in grote dankbaarheid, vol vertrouwen dat God hem in zijn hemelse koren zal opnemen.

Vlak vóór zijn uitvaartmis heeft de schola op verzoek van Louis psalm 23 gezongen: *Dominus pascit me, et nihil mihi deerit*, De Heer is mijn herder, mij zal niets ontbreken. In datzelfde Godsvertrouwen zingt de Kerk al sinds de 4e eeuw in het avondgebed het *Nunc dimittis est*, de lofzang van Simeon, waarin Simeon zich richt tot God die het licht en het heil is voor de wereld, voor het leven van elk mens.

Met die woorden van Simeon nam ik als vriend en opvolger van Louis op 7 maart tijdens zijn uitvaart dankbaar afscheid van deze bevlogen musicus: *"Laat nu, Heer, volgens uw woord uw dienaar in vrede gaan. Mijn ogen hebben uw heil aanschouwd"*.

Cyriel Tonnaer

Dirigent Schola Cantorum van het Ward-Instituut.

Bestuurslid van de Sint-Gregorius Vereniging bisdom Roermond

GREGORIAANSE GEZANGEN

16^e zondag door het jaar A

Enige verdieping en achtergrond bij de gezangen van de 16e zondag door het jaar A

Veel mensen trekken er in de zomervakantie op uit om te genieten van mooi weer en mooie natuur. Waarschijnlijk zijn de gezangen van die vakantiezondagen daardoor minder bekend. Op de zondagen in deze periode vertellen de lezingen ons, aan de hand van beelden uit de natuur, iets over het leven en krijgen we een inkijkje in het 'Koninkrijk der hemelen'.

De schrijver van de eerste lezing uit het boek Wijsheid op de 16e zondag zegt dat er geen andere God is dan de God die voor alle mensen zorgt. Die macht van God is uniek en openbaart zich in geduld en vergevingsgezindheid. Matteüs geeft ons in het evangelie van de zaaier de boodschap mee om 'het goede zaad' te zijn, om rechtvaardig te zijn. Bijvoeglijke naamwoorden als 'geduldig, tolerant en vergevingsgezind' zouden een richt-snoer in ons leven moeten zijn. Als wij, christenen, echt rechtvaardig willen handelen, dan zou onze rechtvaardigheid doortrokken moeten zijn van barmhartigheid. Barmhartigheid is in de tekst van de lezingen en gezangen een belangrijk element, het verbindt de gezangen met de lezingen van deze zondag.

De introïtus, het graduale en het Alleluia van de 16e zondag door het jaar werden vóór het Tweede Vaticaans Concilie gezongen op de negende zondag na Pinksteren, het offertorium op de derde zondag van de Vasten. De communio, die vroeger werd gezongen op de 10e zondag van Pinksteren, is een letterlijke evangelietekst. Ondanks de verschuivingen die er door de liturgische hervorming hebben plaatsgevonden, zijn deze gezangen vrijwel zonder uitzondering composities uit het kernrepertoire van het Gregoriaans.

We treffen ze al aan in de oude handschriften van Monza, Rheinau, Mont-Blandin, Compiègne, Corbie en Senlis, deze handschriften dateren al uit de 8e en 9e eeuw. De gezangen vallen op door hun hoog artistiek niveau.

Introïtus

Ps. 53, 6. 7 et 3

Ecce Deus adiuvat me, et Dominus susceptor est animae meae: averte mala inimicis meis, in veritate tua disperse illos, protector meus, Domine.

Ps. Deus in nomine tuo salvum me fac: et in virtute tua iudica me.

Zie, God helpt mij, en de Heer is de beschermer van mijn ziel: keer onheil af op mijn vijanden, verdelg hen omwille van uw trouw, o Heer, mijn beschermer.

Ps. God, red mij omwille van uw Naam: en doe mij recht omwille van uw macht.

Het zwaartepunt van de introïtus ligt niet zozeer in het verzoek om vijanden te vernietigen, maar eerder in de lofzang op God, die voor een mens in nood helper en beschermer is. Dat kun je meteen merken bij de intonatie van het gezang *Ecce Deus adiuvat* me door een melodische intensiteit vol vreugde. De inzet met *Ecce Deus* op de dominant, het helder klinken van de modale drieklank do-la-fa, veroorzaakt een blijde stemming die de hele eerste zin beheerst. De zinshelpt *et Dominus susceptor* est maakt een rustiger indruk, alleen al door de porrectussen en de torculus op *susceptor* (beschermer). Daarna laat de melodie wat meer spanning of onrust zien, wellicht door *mala inimicis meis* (onheil op mijn vijanden). Het woord *mala* is voorzien van een tenete-teken op de bistropha en van een episema op de clivis, en vraagt daarom om meer nadruk. De rest van de introïtus is niet opvallend, *protector meus Domine* laat ons een lange eindcadens zien.

Ofschoon psalm 54 (53) tot de klaagpsalmen gerekend mag worden, is 'de Naam' heel typerend voor deze psalm. Gods Naam is vol macht en goedheid, dat wordt heel duidelijk in vers 3, het psalmvers in deze introïtus: *red mij omwille van uw Naam en doe mij recht omwille van uw macht*. In die psalmzin zie ik een relatie met de naam van Jezus, in het Hebreeuws *Joshua*, Hij die redt! Alleen al door de aanhef van deze psalm kun je je goed voelen, als je denkt aan de Redder die elke vijand overwint.

Graduale

Ps. 8, 2

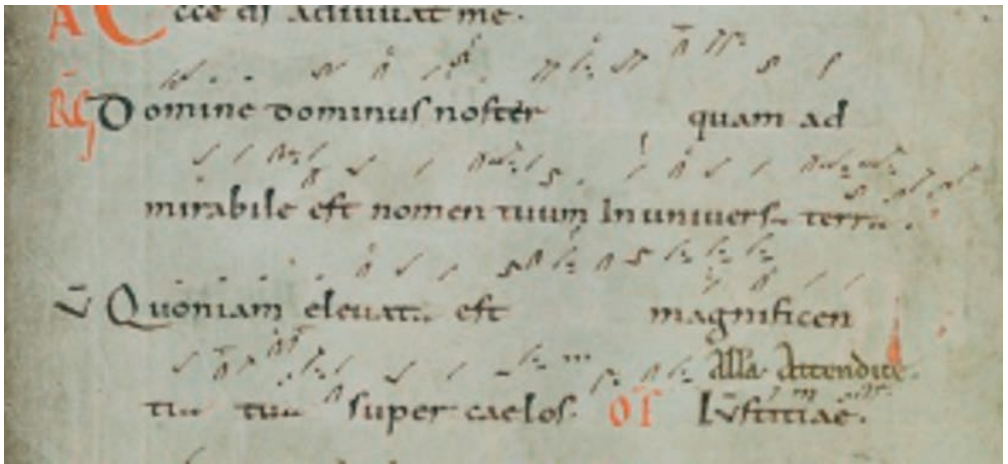
Domine, Dominus noster, quam admirabile est nomen tuum in universa terra!

V. Quoniam elevata est magnificentia tua super caelos.

Heer, onze Heer, hoe bewonderenswaardig is uw Naam over heel de aarde!

V. *Want uw majesteit is verheven boven de hemelen.*

Het graduale *Domine, Dominus noster* is zowel door zijn tekstinhoud als door zijn muzikale vormgeving een uniek loflied op de grootheid en heerlijkheid van God,

die in de schepping zichtbaar worden. In het respons-gedeelte klimt de zang heel frappant op naar het woord *admirabile* (bewonderenswaardig). Ook in het vers-gedeelte zien we zo'n treffende stijging van de melodie op het woord *elevata* (verheven), alleen gaat de melodie nu nog hoger en bereikt zelfs haar hoogtepunt. Deze mooie passage is bekend uit andere graduales. Even lijkt het dat de melodie bij *magnificentia tua* opnieuw de hoogte in wil gaan, maar daar blijft het bij, zij komt bijna direct tot rust in een eindcadens. Het vers eindigt op de woorden *super caelos* met een bekende slotformule.

In dit graduale brengt psalm 8 hulde aan 'de Naam' en vormt daarmee een mooie verbin-ding met de voorafgaande psalm 7 en de erop volgende psalm 9 in het Psalmenboek. De psalmist is vol bewondering en ontzag voor de Naam van God die zich in ons openbaart.

De 'Naam' komt tot uiting in al het geschapene, bovenal in het wonder van de mens die temidden van al het geschapene mag

heersen over 'runderen en schapen, vogels en vissen, wilde dieren op het veld en al wat wemelt in de oceanen'. Als de mens al zo bijzonder is, hoeveel meer indrukwekkend of ontzagwekkend moet de Maker dan wel zijn!

Alleluia Ps. 58, 2
 Eripe me de inimicis meis, Deus meus: et ab insurgentibus in me libera me. Alleluia.
Ontruk me aan mijn vijanden, mijn God: en bevrijd me van hen die tegen mij opstaan!
Alleluia.

Het alleluia van vandaag vind ik niet meteen een aankondiging van het evangelie, het vers toont ons namelijk een aangrijpende smeekbede. Vreugde of jubel om het evangelie lijkt niet aanwezig. Toch is het alleluia al van oude datum, het is al te vinden in het beroemde handschrift Cantatorium uit Sankt Gallen (begin 10e eeuw). De tekstinhoud van het vers hoort van oorsprong thuis in de Veertigdagentijd, die liturgische tijd heeft de melodie geïnspireerd. Als je het gezang op die manier bekijkt, dan is het een ontroerend

gebed dat doordrongen is van de nederigheid van de menselijke schepsels voor de Schepper. Daarnaast zie ik enige verwantschap met de introitus, die ook nadrukkelijk vraagt om verlost te worden van *inimicis meis* (mijn vijanden).

Het begin van het alleluia bevat slechts vier tonen, de jubilus gaat één toon hoger. Het vers heeft ook een omvang van vijf tonen, met uitzondering van de lage la op *insurgentibus* (opstandigen). Klagend draait het gezang zich om de re, om alleen bij *inimicis* (vijanden) de melodie angstig te laten stijgen en die hoogte vast te houden bij *Deus* en dat motiefje iets lager op *meus* te herhalen. Die sprongen van re-sol en sol-re doen me vermoeden dat het gezang van Gallicaanse oorsprong is. Het gezang is wonderlijk smekend van karakter, en vol overgave opstijgend bij het mooie *Deus meus*.

Gregorius van Nyssa (4e eeuw, een broer van Basilius de Grote) zegt over psalm 59 (58):

“Deze psalm is bijzonder diepzinnig. De titel schrijft hem toe aan de Overwinnaar die in zijn grootmoedigheid niet wil vernietigen. Hij verheerlijkt het geduld en de mildheid van Hem die steeds klaarstaat om met voorliefde diegenen te overstelpen met goedheid die Hem het meest kwaad hebben berokkend. Want na een lange en pijnlijke zwerftocht op zoek naar het Woord zullen ze ‘tegen de avond’, dit is op het einde der tijden, tot Hem terugkeren. En ‘in de morgen’ van de eeuwige Dag die geen einde kent, zal ik uw overwinning en uw barmhartigheid voor eeuwig bezingen”.

Offertorium

Ps. 18, 9. 10. 11. 12

lustitiae Domini rectae, laetificantes corda, et dulciora super mel et favum: nam et servus tuus custodiet ea.

De voorschriften van de Heer zijn goed, verblijden het hart en zijn zoeter dan honing en honingzeem: daarom zal uw dienaar ze onderhouden.

Aan de hand van Offertorium *lustitiae Domini* (GT 309) kun je zien dat de grondtoon van een gezang soms de sluitpost van de begroting is en niet het begin van de compositie.

Bij het bestuderen van een gezang moeten we eerst de sterke toon, die centraal staat, opzoeken en ons niet alleen laten leiden door de grondtoon die aan het eind staat. Het zou wel eens zo kunnen zijn dat de reciteertoon de toon is waar alles om draait, en dat het geheel uitwaaiert naar de finalis.

Er zijn dus melodieën die om de moederton blijven hangen en melodieën die bipolair zijn, tonica en dominant. Kijk naar de ontwikkeling van alles: de Protus (Re-modus) is ontstaan vanuit de La! Zo moeten we Kerstmis ook niet vooraan plaatsen in de feestenreeks, maar beginnen met Pasen en dan terugkijken. Het begint dus bij de reciteertoon!

Het melodisch motief op *Domini* (fa-sol-la-sol-fa-sol-sol-fa) zien we op diverse plaatsen in het offertorium terug: bij *rectae*, zelfs eerder al bij *iustitiae*, daarna bij *corda* en in een mooie uitwaaiing bij *dulciora*. In de eerste zinsdelen hebben we te maken met secunden en tertsen, het derde zinsdeel, vanaf *nam et servus tuus*, toont ons ook

kwartten (do-fa). Dat laatste gedeelte heeft meer weg van een 6e modus (fa), maar eindigt verrassend op een mi, het is de enige plaats in het gezang die een formule laat zien die eindigt op mi.

Psalm 19 (18) is een psalm die in het eerste deel bewondering uitdrukt voor de schepping. Het tweede deel (vanaf vers 8) zingt zijn lof uit over het onderricht van God, de Thora.

Zowel schepping als voorschriften (Thora) verkondigen op een eigen manier de glorie van God. In de geest van het Oude Testament brengt God met zijn schepping orde en regel-maat aan in de wereld. Gods voorschriften brengen orde in het leven van mensen.

Communio

Ps. 51, 21

Acceptabis sacrificium iustitiae, oblationes et holocausta, super altare tuum, Domine. *U zult een offer van rechtvaardigheid, spijs-offers en brandoffers, op uw altaar aanvaarden, o Heer.*

Psalmodie: vers 17. Domine, labia mea aperies, et os meum annuntiabit laudem tuam.

17. Heer, open mijn lippen, en mijn mond zal uw lof verkondigen.

19. Sacrificium Deo spiritus contributis, cor contritum et humilitatum, Deus, non despicias.

19. *Een vermorzelde geest is een offer voor God, een vermorzeld en vernederd hart zult U, God, niet misprijzen.*

Deze zangerige *communio* verheerlijkt een brandoffer (*holocausta*) en een offer van ge-rechtigheid (*iustitiae*). Deze aange-name offers zullen samen met onze offer-gaven op het altaar worden aangenomen, zo maak ik uit de psalmtekst op. Zoals het lepeltje water in de wijn bij de offerande, zo worden alle volkeren verenigd met Christus (in de Apocalyps staat 'water' symbool voor alle volkeren). Tijdens de offerande zegt de priester dan ook in stilte: "*Water en wijn worden één. Gij deelt ons menszijn en neemt ons op in uw goddelijk leven*".

Het meditatief aandoend gezang is gecomponeerd in een plagale modus (lage ligging) en laat een merkwaardige tonaliteit zien. *Acceptabis* begint blij met een kwint (re-la), gevolgd door een kwart (re-sol) op het woord *sacrificium*. Beide woorden eindigen op een fa, hoe meer het gezang vordert des te ingetogener wordt de melodie. De drie woorden, *accep-tabis*, *sacrificium* en *holocausta* zijn melodisch wat aan elkaar verwant.

De 4e modus-finales op de woorden *acceptabis* en *sacrificium* geven een mooie aansluiting op de melodie die volgt. De cadens bij '*iustitiae*' is typerend voor responsoria in de 4e toonsoort. Twee virga's op het woord *iustitiae* vragen aandacht voor dat woord door de toevoeging van twee episema's. Het tweede zinsdeel, vanaf *oblaciones*, is simpeler en ingetogener. Na een enigszins golvend recitatiefje op de fa, op het woord *altare*, eindigt de *communio* met een bekende mi-cadens op *Domine*.

Psalm 51 is heel bekend. Aangespoord door de Regel van Benedictus openen de

Metten er iedere dag mee: *Domine, labia mea aperies*: 'Heer, open mijn lippen zodat mijn mond uw lof kan zingen'. In het eerste vers van deze psalm, '*Miserere mei, Deus, secundum misericordiam tuam*', komt naar voren dat de psalmist (David) om vergeving vraagt.

De uitdrukking 'barmhartigheid' of 'medelijden' (*misericordia*) wordt in onze harde maat-schappij vaak gezien als iets minderwaardigs. Maar de werkelijke betekenis van dat woord uit de Bijbel is volgens mij meer 'lijden mét': dat we hart hebben voor misère, de armoede van een ander.

David heeft gezondigd door de vrouw (Batseba) van Uria af te nemen en door Uria vervolgens aan het front te laten doden. David komt later tot inzicht, zo lezen we in de psalm, en hij vraagt God om vergeving. Voor vergeving is berouw nodig, een houding waarmee je laat zien dat je bereid bent een nieuw mens te worden. Als God zijn tong losmaakt, zijn lippen opent (*labia mea aperies*), dan kan David als een nieuw mens God loven en danken en anderen ertoe bewegen eenzelfde gang naar God te maken. Het gaat er niet zozeer om dat we geschenken of offers aandragen, God ziet liever dat we, door onze ervaringen met Hem, nederig (*humilis*) en bescheiden (*modestus*) worden.

Iemand die zijn vernederde, gebroken of vermorzelde hart (*cor contritum et humiliatum*) voor God openhoudt, die zal door Gods grote barmhartigheid niet worden afgewezen!

Cyriel Tonnaer, juli 2026

SAMENWERKENDE ORGELVRIENDEN

Dit jaar bestaat de Stichting Samenwerkende Orgelvrienden Limburg 35 jaar, een mooi moment om terug te kijken en vooruit te blikken. In 1991 besloten enkele enthousiaste orgelliefhebbers om de vele plaatselijke activiteiten rond orgel en orgelmuziek in Limburg te coördineren en elkaar zoveel mogelijk te ondersteunen. Zo ontstond een stichting met de muzikale afkorting SOL en met een klein bestuur van vrijwilligers.

In Limburg werden er al vele jaren orgelconcerten georganiseerd in verschillende plaatsen, maar niemand had een overzicht, laat staan dat er initiatieven afgestemd werden. De meeste concerten vonden in de steden plaats. Vanaf het begin is de SOL nieuwe initiatieven gaan steunen, vooral om ook de monumentale dorpsorgels ten minste één keer per jaar in een concert te laten schitteren. De concerten worden nog steeds georganiseerd door plaatselijke werkgroepen, 'orgelkringen' genaamd.

Al snel ontstond het plan om een aantal concerten in de zomer te bundelen in

een festival, met een programmaboek en goede afstemming tussen de afzonderlijke concerten. Het eerste festival duurde een week. Dat groeide in de loop der jaren uit tot vijf weken. Er is gekozen voor een festival in de zomer, omdat er dan ook veel toeristen in Limburg zijn die zulke concerten bezoeken. Inmiddels bevat Orgelfestival 2026 wel 50 concerten, twee orgelwandelingen, een fietstocht, een bustocht, een kinderconcert en een open speeldag voor amateurs. Sommige orgelkringen bedenken avontuurlijke programma's, zoals Franciscushuis Weert. Op andere plaatsen is men het populaire pad ingeslagen,

zoals bij het Candlelightconcert in Voerendaal. Het programmaboek van het festival wordt gratis aangeboden aan concertbezoekers. In 2025 zijn er in het festival ruim 4000 bezoekers geteld.

Er nemen nu dertig orgelkringen deel aan het samenwerkingsverband, niet alleen uit heel Limburg, maar ook uit de grensstreek in Belgisch Limburg en Duitsland. Buiten het festival zijn er nog allerlei activiteiten, voornamelijk concerten, maar ook demonstraties op open monumentendag of presentaties voor kinderen.

Een landelijk gewaardeerd project is elk najaar een busreis van een week naar een gebied in West-Europa met bijzondere orgels, waar Limburgse organisten dagelijks die orgels laten klinken. Voor 2026 is de bestemming de Elzas. Ook heeft de SOL in de afgelopen jaren enkele boeken en cd's over Limburgse orgels uitgegeven. Alle activiteiten worden vermeld op de uitgebreide website van de SOL, zolang het orgel maar centraal staat.

Al deze activiteiten en de coördinatie berusten op de inzet van tientallen vrijwilligers, waarop de SOL dan ook erg trots is. Verder heeft de SOL als koepel het vertrouwen van de Provincie Limburg, vanwege de vele orgelconcerten maar ook vanwege het ondersteunen van het behoud van het culturele erfgoed, de talloze prachtige orgels in onze kerken.

De SOL wil niet alleen verder gaan met de activiteiten die al jaren een succes zijn, zoals het orgelfestival. We willen ook proberen nieuw publiek te bereiken, jongeren en mensen met een migratieachtergrond.

Daar zijn nieuwe ideeën en veel geduld voor nodig, maar we zijn bereid om de uitdaging aan te gaan. Wie zin heeft om hierbij te helpen is welkom, alle informatie en contactgegevens staan op de website van stichting-sol.nl

Frans Jaspers
Voorzitter SOL

Sint-Gregoriusvereniging
in het Bisdom Roermond

Orgelmiddag

Practicum

**onderhoud en
beheer van
kerkorgels**

**voor
kerkmusici
en
kerkbesturen**

Practicum Daniël Jansen – 17 oktober 2026
Sint Martinuskerk Stein

In dit practicum komen o.a. aan bod:

Orgel-bouw-technische aspecten van het mechanische orgel:
waar op te letten
met tongwerk stemmen, reguleren van
mechanieken, slijtage aan delen van leer,
hangers, doorspraak, corrosie, losgeschoten ventielen, etc...

Tijdige aanmelding is derhalve zeer gewenst! activiteiten@sgv-roermond.nl

Zaterdag 17 oktober van 13.30 uur (tot uiterlijk 16.00 uur)
in de **Parochiekerk H. Martinus te Stein (Wilhelminaplein 1, 6171 EN)**
Deelname € 10,- (ter plekke contant te voldoen)

Sint-Gregoriusvereniging in het Bisdom Roermond

In
voluntate
tua...

Studiemorgen
gregoriaans

Cyriel Tonnaer

'In voluntate tua'. Aan Uw wil en macht, Heer, is alles onderworpen. Met deze woorden uit het Bijbelboek Esther begint de liturgie van de 27^e zondag door het jaar.

Cyriel Tonnaer grijpt de gezangen van deze zondag aan om ons (verder) in te leiden in de wereld van het gregoriaans. **De workshop is geschikt voor eenieder, zowel ervaren zangers als mensen die meer van het gregoriaans willen weten.**

Cyriel Tonnaer studeerde semiologie bij dr. Alfons Kurris, is bestuurslid van de St. Gregoriusvereniging in het Bisdom Roermond, dirigent van de Schola Cantorum van het Ward instituut, docent Gregoriaans o.a. te Drongen-Gent (B) en cantor-organist in de Kathedraal en de Munsterkerk te Roermond.

Zaterdag 3 oktober van 10.00 uur tot 12.30 uur
Bisdom Roermond Swalmerstraat 100 (onder voorbehoud)

Aanmelding via activiteiten@sgv-roermond.nl

Een bijdrage wordt gevraagd van € 10,- ter plekke te voldoen.

www.sgv-roermond.nl

KOORSECRETARIS - DIRIGENT - ORGANIST

- Aan alle parochiegeestelijken wordt één exemplaar van 'Koorgeleide' toegezonden.
- Elke koorsecretaris in de parochies ontvangt eveneens één exemplaar om dit binnen het koor te laten rouleren. **Mocht de adressering van het koorsecretariaat niet (meer) juist zijn, gelieve dit dan z.s.m. te melden aan secretaris@sgv-roermond.nl**
En anders per post: SGV in het bisdom Roermond, postbus 470, 6040 AL Roermond.
- Een persoonlijk abonnement is mogelijk door € 10,- per jaar over te maken op ons banknummer (zie onder).

LEDEN VAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN DE SINT-GREGORIUSVERENIGING IN HET BISDOM ROERMOND

Voorzitter: Deken E. Smeets, pr.

Eindstraat 6, 5801 CR Venray (0478 - 550 740) (voorzitter@sgv-roermond.nl)

Secretaris: Dhr. Efreml Verleng

Geldersestraat 37, 6136 AS Sittard (06 - 305 677 74) (secretaris@sgv-roermond.nl)

Penningmeester: Dhr. Rik van den Aakster

Hillenraedtstraat 3, 6136 BR Sittard (penningmeester@sgv-roermond.nl)

Dhr. D. Jansen, Hoogstraat 11, 6017 AP Thorn

Dhr. J.P. Steijvers, Aldenhoven 28, 6093 HB Heythuysen

Dhr. C. Tonnaer, Arlo 32, 6041 CJ Roermond

Dhr. C. Wouters, Reymerstokkerdorpsstraat 67, 6274 NH Reijmerstok

Dhr. L. Jakobs, Hooghveld 2, 6093 DB Heythuysen

Sint-Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond (SGV)

Postadres: Postbus 470, 6040 AL Roermond
(ook voor het aanvragen van onderscheidingen)

Bezoekadres: Het secretariaat en documentatiecentrum zijn alleen op afspraak te bezoeken. Het eenvoudigste is een e-mail versturen.

Website: www.sgv-roermond.nl

E-mailadres: info@sgv-roermond.nl

Telefoon: 0474 - 386 725 of 0478 - 550 740

Bankrelatie: ABN Amro NL45ABNA0229852599
t.n.v. 'Sint-Gregoriusvereniging, postbus 470, 6040 AL Roermond'

Geloof

Hoop

Liefde

